

Алла Миколаївна УЖВА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та оподаткування,
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
E-mail: kot2813028@gmail.com

КОМПЛЕКСНА ДІАГНОСТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Ужва, А. М. Комплексна діагностика економічної складової сталого розвитку сільськогосподарських підприємств у конкурентному середовищі [Текст] / Алла Миколаївна Ужва // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярошук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. – Том 27. – № 3. – С. 228-235. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. У сучасних умовах концепція сталого розвитку є новим стратегічним управлінським підходом до функціонування суб'єктів сільського господарства. Економічна складова, заснована на теорії максимального потоку сукупного доходу, передбачає оптимальне використання обмежених ресурсів з метою ефективного виробництва конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції.

Мета. Метою статті є аналіз показників економічної складової сталого розвитку сільського господарства за регіонами України.

Метод (методологія). У процесі дослідження застосовано методи порівняння, аналізу, теоретичного та логічного узагальнення. Методологічною основою став діалектичний метод дослідження.

Результати. У статті проаналізовано динаміку обсягів виробництва валової продукції сільського господарства у сільськогосподарських підприємствах загалом та в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь, визначено рейтинги приросту та місце кожної адміністративно-територіальної одиниці України. Здійснено аналітичну оцінку рівня рентабельності виробництва сільськогосподарської продукції в підприємствах та визначено показники, які характеризують інвестиційний клімат у сільському господарстві України. Результати аналізу економічної складової при окресленні перспектив розвитку вітчизняних сільськогосподарських підприємств з позиції концепції сталого розвитку дозволять сформулювати дієві інструменти їх функціонування.

Ключові слова: регіон; сільське господарство; економічна складова; сталий розвиток; рівень рентабельності.

Alla Mykolaivna UZHVA

PhD in Economics,
Associate Professor,
Mykolaiv V. O. Sukhomlynsky National University
E-mail: kot2813028@gmail.com

COMPLEX DIAGNOSTICS OF ECONOMIC CONSTITUENT OF STEADY DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN COMPETITIVE ENVIRONMENT

Abstract

Introduction. *In modern conditions concept of sustainable development is the new strategic administrative approach to the functioning of subjects of agriculture. An economic constituent, which is based on the theory of maximal stream of total income, foresees the optimal use of the limited resources with the purpose of effective production of competitive agricultural goods.*

Purpose. *The article aims to carry out the analysis of indexes of economic constituent of steady development of agriculture in different regions of Ukraine.*

The method (methodology). *In the process of research we have used the following methods: method of comparison, method of analysis, method of theoretical and logical generalization. The dialectical method of research has become the methodological basis of the study.*

Results. *The author has analysed the dynamics of production of gross goods of agriculture volumes in agricultural enterprises on the whole and in calculation on 100 hectares of agricultural lands. The ratings of increase and place of every administrative and territorial unit of Ukraine have been determined. The analytical estimation of level of profitability of production of agricultural goods has been carried out in enterprises. The indexes which characterize an investment climate in agriculture of Ukraine have been defined. The results of analysis of economic constituent at the lineation of prospects of development of domestic agricultural enterprises from position of conception of steady development will allow to form the effective instruments of their functioning.*

Keywords: *region; agriculture; economic diagnostics; development; profitability of products.*

JEL classification: **O13, Q01, O18, O1, P48**

Вступ

Сталий розвиток сільського господарства передбачає узгоджене та збалансоване співіснування екологічної, економічної та соціальної складових. Сільське господарство є інструментом сталого розвитку, оскільки воно сприяє цьому розвитку як вид економічної діяльності, джерело доходів і постачальник екологічних послуг [3, с. 25]. Економічна складова сталого розвитку сільського господарства представлена умовами для ефективного виробництва конкурентоспроможної продукції, раціонального використання ресурсного потенціалу з урахуванням особливостей сільськогосподарського виробництва. Тому проблема аналітичної оцінки економічної складової сталого розвитку сільськогосподарських підприємств в умовах сьогодення зумовила актуальність цього дослідження. Пріоритетними завданнями діяльності сільськогосподарських підприємств є зростання ефективності виробництва і якості продукції, забезпечення її конкурентоспроможності, захист усіх форм власності, нейтралізація чинників дестабілізації економіки, здатність до саморозвитку і прогресу. Стійка система продовольчого забезпечення повинна гарантувати достатню кількість продуктів високої якості, водночас допомагаючи стимулювати сільське господарство і сприяти соціальному розвитку в сільській місцевості [4, с. 148]. Моніторинг тенденцій функціонування сільськогосподарських підприємств в аспекті економічної детермінанти сталого розвитку передбачає вивчення динаміки змін в обсягах виробництва сільськогосподарської продукції та її реалізації, економічної ефективності та фінансової результативності діяльності агроформувань. У зв'язку з цим актуальним є питання

© Алла Миколаївна Ужва, 2017

комплексного аналізу економічної складової сталого розвитку сільськогосподарських підприємств у конкурентному середовищі.

Теоретичні аспекти визначення сутності поняття «діагностика», оцінки стану та розвитку вітчизняного сільського господарства досліджувались вченими-економістами, серед яких В. Г. Андрійчук, В. В. Зіновчук, Ю. О. Лупенко, М. Й. Малік, О. В. Олійник, В. Г. Федоренко. Визнаючи та враховуючи наукову і практичну цінність наявних розробок, слід зазначити, що деякі аспекти сталості розвитку сільського господарства вимагають подальшого, більш системного опрацювання. Вважаємо, що в сучасних умовах необхідно розширити формат бачення цієї проблеми з точки зору комплексного аналізу вивчення економічної складової сталого розвитку сільськогосподарських підприємств, оскільки це питання є недостатньо дослідженим.

Мета та завдання статті

Метою статті є здійснення комплексного аналізу економічної складової сталого розвитку сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання: вивчити стан і ефективність сільського господарства регіонів України за сформованою системою показників; надати пропозиції щодо забезпечення сталого розвитку сільського господарства на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження

Сільське господарство належить до групи секторів української економіки, що мають перспективи зростання (поряд із роздрібною торгівлею, секторами фінансових послуг), при цьому володіють достатнім потенціалом підвищення продуктивності без значного залучення додаткових трудових ресурсів [1, с. 15]. Враховуючи сучасні структурні макроекономічні зміни в постіндустріальних економіках, все більш очевидною стає його незамінність, багатофункціональність і важливість як для національного, так і для цивілізованого розвитку. Останнім часом проявилася специфічна особливість сільського господарства – воно меншою мірою піддається впливу глобальних фінансових криз і за сприятливих погодно-кліматичних умов здатне досягти високих результатів (табл. 1).

Розрахунки таблиці 1 свідчать, що в сільськогосподарських підприємствах у 2016 році у зіставленні з 2007 роком обсяги виробництва валової продукції сільського господарства збільшились на 95 %, у 2016 році порівняно з 2007 роком – на 28,3 %. За рейтингом приросту обсягів виробництва продукції у 2016 році до 2007 року перші три місця належать Миколаївській, Вінницькій, Львівській областям з приростом майже в 3 рази. Відновлення позитивної динаміки виробництва валової продукції сільського господарства сприяє зростанню ефективності, що є одним з критеріїв сталості.

Дані таблиці 2 показують, що більш ефективно використовуються сільськогосподарські угіддя в сільськогосподарських підприємствах в Івано-Франківській, Закарпатській та Львівській областях, які займають перші три місця в рейтингу приростів обсягів виробництва валової продукції сільського господарства в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь у 2016 році до 2007 року.

Важливим показником для характеристики економічної складової сталого розвитку сільськогосподарського сектору економіки регіонів є показник рентабельності сільськогосподарського виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах (табл. 3).

Протягом 2007-2015 рр. загалом по Україні рівень рентабельності сільськогосподарського виробництва коливається в окремі роки та зріс на 16,2 в.п. Стосовно областей, то в них ситуація досить різна: за вказаний період практично в усіх областях цей показник підвищився, за винятком Дніпропетровської, Кіровоградської, Луганської, Полтавської, Харківської, Чернігівської областей, де він спадає. Найвища рентабельність у 2015 році була в Івано-Франківській області, де відбувається стрімке її зростання, незважаючи на незначне значення в 2007 році (5,6 %). В Івано-Франківській, Львівській, Сумській областях рівень рентабельності сільськогосподарського виробництва 2015 року суттєво підвищує середній показник по Україні (31,8 %).

Таблиця 1. Рейтинги регіонів за приростами обсягів виробництва валової продукції сільськогосподарського господарства у сільськогосподарських підприємствах

(у постійних цінах 2010 р., млн грн)

Адміністративно-територіальні одиниці	Роки							Рейтинги приросту у 2016 р. до 2007 р.		Рейтинги приросту у 2016 р. до 2012 р.	
	2007	2012	2013	2014	2015	2016	%	місце	%	місце	
Автономна Республіка Крим	3206,6	3010,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вінницька	4712,6	7764,6	10620,6	12319,9	10940,3	13794,6	292,7	2	177,7	2	
Волинська	1184,7	1884,2	2023,3	2404,8	2375,1	2572,2	217,1	13	136,5	12	
Дніпропетровська	5260,3	6644,4	9312,6	8423,6	9110,5	9145,9	173,9	17	137,6	10	
Донецька	3864,1	5448,0	5787,9	5193,2	3787,1	4374,4	113,2	24	80,3	24	
Житомирська	1697,5	3274,3	3712,1	4094,1	3390,6	4309,7	253,9	6	131,6	14	
Закарпатська	149,0	233,2	225,2	271,7	312,4	355,3	238,5	10	152,4	6	
Запорізька	3356,9	3496,8	4829,8	4766,9	5303,5	5451,4	162,4	21	155,9	5	
Івано-Франківська	676,8	1663,7	1750,9	2045,7	1759,0	1807,0	267,0	4	108,6	19	
Київська	7118,4	9749,3	10158,6	10738,7	9490,5	10264,8	144,2	22	105,3	21	
Кіровоградська	3146,2	5400,0	7485,7	7076,0	6727,8	7434,2	236,3	11	137,7	9	
Луганська	2568,8	3522,2	3643,3	2999,7	2208,6	2966,7	115,5	23	84,2	23	
Львівська	1138,5	2626,1	2898,9	3204,0	3045,0	3320,5	291,7	3	126,4	17	
Миколаївська	1823,8	3527,1	5288,5	4988,6	5003,4	5651,4	309,9	1	160,2	4	
Одеська	2749,6	3493,3	6137,7	6006,4	5615,4	6914,9	251,5	8	197,9	1	
Полтавська	6278,4	8265,6	10500,0	9765,9	10753,8	11438,8	182,2	16	138,4	8	
Рівненська	1319,3	1740,6	1885,8	2159,9	1993,5	2260,1	171,3	18	129,8	15	
Сумська	2737,6	4997,3	6128,9	6770,6	6596,3	6849,1	250,2	9	137,1	11	
Тернопільська	2123,1	3715,4	3781,8	4814,6	4130,2	4444,1	209,3	15	119,6	18	
Харківська	5212,1	6325,1	8132,2	8702,4	8110,0	8864,7	170,1	19	140,2	7	
Херсонська	2294,6	3266,7	4590,3	5071,0	5747,4	5782,7	252,0	7	177,0	3	
Хмельницька	2839,9	5956,8	6626,6	8340,0	7053,4	7540,3	265,5	5	126,6	16	
Черкаська	5300,3	10577,1	11335,6	11102,8	10985,5	11372,8	214,6	14	107,5	20	
Чернівецька	551,1	1057,0	1061,8	1266,0	947,5	917,6	166,5	20	86,8	22	
Чернігівська	3122,7	5442,9	5765,0	6531,9	6531,8	7285,8	233,3	12	133,9	13	
Україна	74432,9	113082,3	133683,1	139058,4¹	131918,6¹	145119,0¹	195,0	X	128,3	X	

*Розраховано за даними Державної служби статистики України [6]

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

Така строкатість параметрів рентабельності виробництва продукції сільського господарства в різних областях пояснюється тим, що в різних областях України неоднакові природно-кліматичні умови; різний рівень організації виробництва. Відтак, коливання показника не підтверджує набуття ознак сталості розвитку.

Динамічний розвиток сільськогосподарського виробництва в сучасних умовах значною мірою залежить від інвестиційного клімату в аграрному секторі України. В умовах сьогодення від ефективності інвестиційної політики української держави залежать стан виробництва, технічний рівень основних засобів господарств, підвищення якості та конкурентоспроможності продукції, розв'язання соціальних і екологічних проблем [2, с. 106]. Аналізуючи потенційні джерела інвестування в сільське господарство, виокремлюють інвестиції зовнішні або іноземні і внутрішні або капітальні. Аналіз інвестиційних процесів у сільському господарстві містить оцінку обсягу капітальних та прямих іноземних інвестицій (табл. 4).

Дані таблиці 4 показують, що обсяг капітальних інвестицій у сільське господарство збільшився в 2015 році у зіставленні з 2007 роком на 20636 млн грн, його частка у загальному обсязі інвестицій по Україні поступово зростає, але залишається низькою порівняно з іншими видами економічної діяльності. Обсяг прямих іноземних інвестицій за аналізований період зріс на 212,7 млн доларів США, проте його питома вага у загальному обсязі інвестицій знизилась з 1,9 % у 2007 році до 1,3 % у 2015 році.

У державній політиці щодо заохочення інвестицій в економіку України при визначенні пріоритетності вкладень на аграрний сектор звертається значна увага. Однак, враховуючи специфіку сільськогосподарського виробництва, яка обумовлює сезонність використання ресурсів і грошових надходжень, та відносно повільний оборот капіталу, що впливає на зниження доходності, необхідно рахуватися з тим, що ця галузь буде притягувати капітали та інвестиції меншою мірою, ніж інші сфери господарства. До того ж продукція вітчизняного сільського господарства та його переробки не має вільного і широкого доступу на світовий ринок.

Рішення продовольчої проблеми значною мірою залежить від сталості розвитку сільського господарства, рівня забезпечення країни продуктами харчування вітчизняного виробництва [5, с. 28]. Коливання обсягів сільськогосподарської продукції, впливаючи на стан легкої і харчової промисловості, призводить до падіння темпів зростання валового суспільного продукту, національного доходу та інших макроекономічних показників. Причина такого стану пов'язана насамперед зі зменшенням виробництва продовольчих товарів і продукції інших галузей, виготовленої із сільськогосподарської сировини.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Таким чином, здійснений аналіз економічної складової сталого розвитку сільського господарства дозволяє зробити висновок, що загалом за регіонами України підвищились показники ефективності виробництва продукції. Тому основним пріоритетним завданням політики господарювання є забезпечення подальшого розвитку науково-технологічного та інноваційного потенціалу регіонів, створення умови для формування в кожному регіоні сучасного виробничого комплексу, здатного до розвитку та забезпечення внутрішніх потреб, нарощування експорту конкурентоспроможної продукції та послуг.

Таблиця 2. Рейтинги регіонів за приростами обсягів виробництва валової продукції сільського господарства у сільськогосподарських підприємствах у розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь

Адміністративно-територіальні одиниці	Роки						Рейтинги приросту у 2016 р. до 2007 р.		Рейтинги приросту у 2016 р. до 2012 р.	
	2007	2012	2013	2014	2015	2016	%	місце	%	місце
	<i>(тис. грн)</i>									
Автономна Республіка Крим	416,4	370,6	337,1	-	-	-	-	-	-	-
Вінницька	330,9	608,2	828,4	966,3	855,3	1072,7	324,2	9	176,4	2
Волинська	238,4	821,3	829,9	970,1	924,9	974,3	408,7	4	118,6	14
Дніпропетровська	278,8	453,2	643,5	590,0	637,7	644,4	231,1	16	142,2	7
Донецька	270,8	472,6	506,7	454,1	333,8	386,4	142,7	23	81,8	24
Житомирська	245,7	622,5	651,5	731,1	553,8	668,6	272,1	13	107,4	18
Закарпатська	78,4	364,4	400,0	470,9	543,3	420,5	536,4	2	115,4	15
Запорізька	208,1	254,0	350,2	347,0	388,0	401,1	192,7	21	157,9	5
Івано-Франківська	229,4	1301,8	1283,7	1540,4	1290,5	1282,5	559,1	1	98,5	21
Київська	629,4	1015,3	1057,9	1118,2	988,3	1068,9	169,8	22	105,3	20
Кіровоградська	199,1	425,8	584,5	558,5	534,1	591,4	297,0	11	138,9	8
Луганська	266,5	367,5	390,2	337,8	251,4	338,7	127,1	24	92,2	22
Львівська	217,7	1046,7	1093,5	1224,3	1106,0	1114,6	512,0	3	106,5	19
Миколаївська	137,7	327,8	499,6	489,0	491,8	549,8	399,3	5	167,7	4
Одеська	151,6	266,2	491,0	492,6	462,1	567,0	374,0	6	213,0	1
Полтавська	381,2	589,4	753,3	720,1	790,9	842,2	220,9	17	142,9	6
Рівненська	270,3	650,9	718,4	821,3	721,7	809,2	299,4	10	124,3	11
Сумська	304,5	502,5	605,8	668,2	647,5	666,3	218,8	18	132,6	9
Тернопільська	301,1	775,1	755,5	971,3	802,6	844,6	280,5	12	109,0	16
Харківська	331,9	531,0	652,7	706,0	650,6	684,7	206,3	20	128,9	10
Херсонська	170,5	322,1	445,0	500,3	569,7	565,3	331,6	8	175,5	3
Хмельницька	326,1	688,5	759,2	943,3	788,9	832,0	255,1	14	120,8	12
Черкаська	448,4	1048,4	1127,7	1112,9	1102,3	1136,3	253,4	15	108,4	17
Чернівецька	211,9	845,0	806,8	996,1	740,2	704,2	332,3	7	83,3	23
Чернігівська	324,6	587,1	587,0	657,1	651,7	705,1	217,2	19	120,1	13
Україна	285,6	535,1	641,2	688,0¹	649,1¹	706,2¹	247,3	X	132,0	X

*Розраховано за даними Державної служби статистики України [6]

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Таблиця 3. Рівень рентабельності виробництва сільськогосподарської продукції в сільськогосподарських підприємствах, (%)

Адміністративно-територіальні одиниці	Роки					Абсолютний приріст (зниження), +, -
	2007	2012	2013	2014	2015	
Автономна Республіка Крим	9,8	8,8	12,2	-	-	-
Вінницька	7,8	15,3	9,5	20,1	19,8	+12,0
Волинська	-0,9	15,5	10,5	28,7	23,8	+24,7
Дніпропетровська	22,0	17,9	16,8	27,9	20,1	-1,9
Донецька	-0,6	22,7	9,6	16,0	26,8	+27,4
Житомирська	1,9	19,2	5,0	20,3	27,9	+26,0
Закарпатська	1,2	6,3	4,5	7,2	19,2	+18,0
Запорізька	17,9	14,4	6,7	22,1	20,7	+2,8
Івано-Франківська	5,6	38,0	26,2	52,6	54,9	+49,3
Київська	11,8	34,1	14,2	21,1	14,0	+2,2
Кіровоградська	28,0	33,7	15,2	36,3	14,1	-13,9
Луганська	31,9	28,5	17,8	28,6	6,2	-25,7
Львівська	34,0	2,2	36,9	36,0	46,6	+12,6
Миколаївська	8,8	28,3	20,8	32,0	26,0	+17,2
Одеська	2,6	6,1	12,7	28,7	15,3	+12,7
Полтавська	28,7	16,1	8,3	23,4	28,5	-0,2
Рівненська	11,5	9,6	2,5	32,6	37,9	+26,4
Сумська	9,2	17,0	5,5	28,4	41,2	+32,0
Тернопільська	21,5	15,3	8,1	21,1	29,2	+7,7
Харківська	22,7	23,0	10,8	24,2	20,1	-2,6
Херсонська	11,2	10,4	16,2	27,9	28,4	+17,2
Хмельницька	13,7	24,9	14,8	48,3	25,3	+11,6
Черкаська	16,6	24,9	9,7	27,8	29,3	+12,7
Чернівецька	5,8	8,9	0,7	26,0	27,7	+21,9
Чернігівська	19,3	16,7	-4,0	6,8	5,5	-13,8
Україна	15,6	20,5	11,2	25,8¹	31,8¹	+16,2

Розраховано за даними Державної служби статистики України [6].

¹*Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.*

Таблиця 4. Інвестиційний клімат у сільському господарстві України

Показники	Роки					Абсолютний приріст (зниження), +, -
	2007	2012	2013	2014	2015	
Капітальні інвестиції, млн грн	9519,0	19411,0	19059,0	18796,0	30155,0	+20636,0
Частка капітальних інвестицій у сільське господарство в загальному їх обсязі, %	5,1	6,6	7,1	8,6	11,0	+5,9
Прямі іноземні інвестиції, млн доларів США	404,3	736,3	728,8	776,9	617,0	+212,7
Частка прямих іноземних інвестицій у сільське господарство в загальному їх обсязі, %	1,9	1,5	1,3	1,4	1,3	-0,6

*Розраховано за даними Державної служби статистики України [6].

Список літератури

1. Волошин, В. Концептуальні засади сталого розвитку регіонів України / В. Волошин, В. Трегобчук // Регіональна економіка. – 2002. – № 1. – С. 7-22.
2. Карінцева, О. І. Формування стратегії сталого розвитку регіону за допомогою моделювання / О. І. Карінцева, С. Петровська // Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки». – 2010. – № 2. – Т. 3. – С. 104-108.
3. Лопатинський, Ю. М. Детермінанти сталого розвитку аграрних підприємств: монографія / Ю. М. Лопатинський, С. І. Тодорюк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2015. – 220 с.
4. Микитюк, В. М. Формування продовольчої безпеки в Україні: регіональний аспект: монографія / В. М. Микитюк, О. В. Скидан. – Житомир: Вид-во Державного агроекологічного університету, 2005. – 248 с.
5. Моліна, О. В. Сталий соціально-економічний розвиток регіону: аналіз підходів та інструментів оцінки / О. В. Моліна, В. М. Осипов // Регіональна економіка. – 2010. – № 4. – С. 25-32.
6. Статистичний щорічник України за 2015 рік / За ред. І. М. Жук. – К.: Державна служба статистики України. – 2015. – 585. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

References

1. Voloshyn, V., & Trehobchuk, V. (2002). Conceptual Framework for Sustainable Development of Regions of Ukraine [Conceptual principles of steady development of regions of Ukraine]. *Regional Economics*, 1, 7-22 [in Ukrainian].
2. Karintseva, O.I., & Petrovska, S.A. (2010). Formuvannia stratehii staloho rozvytku rehionu za dopomohoiu modeliuvannia [Forming of strategy of steady development of region is by means of design]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, 2 (3), 104-108 [in Ukrainian].
3. Lopatynskiy, Yu. M. & Todoriuk, S.I. (2015). *Determinanty staloho rozvytku ahrarnykh pidpriumstv* [Constituents of steady development of agrarian enterprises]. Chernivtsi, Chernivetskyi natsionalnyi University. [in Ukrainian].
4. Mykytiuk, V., & Skydan, O. (2005). *Formation of Food Security in Ukraine: Regional Aspect* [Forming of food safety in Ukraine: regional aspect]. Zhytomyr, Publishing House of State Agricultural and Ecological University, 248 p. [in Ukrainian].
5. Molina, O. V. & Osypov, V. M. (2010). Stalyi sotsialno-ekonomichnyi rozvytok rehionu: analiz pidkhodiv ta instrumentiv otsinky [Steady socio-economic development of region: analysis of approaches and instruments of estimation]. *Regional Economics*, 4, 25-32 [in Ukrainian].
6. Zhuk, I. M. (2015). *Statystychnyj shhorichnyk Ukrainy za 2015*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 20.09.2017 р.